

ПРОГРАМА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯТА

Организация с идеална цел, София, България,
Рег. #13 849/97, Софийски Градски Съд
ул. Славянска 9 , Етаж 3 , София 1000
тел./факс 980 54 84; тел. 989 49 44; e-mail: office@aip-bg.org

Превод от английски език

Виена, 10 май 1999

Уважаеми министър Тагарински,

В края на април 1999 година, Международния Прес Институт /в сътрудничество с други международни организации, както и с представители на българските медии/ проведе конференция в София, на тема “Декриминализация на законите, третиращи злоупотребите с информация и дезинформацията. Необходимостта от свобода на информацията”.

Конференцията прие резолюция, която предоставяме на Вашето внимание

Надяваме се, че стремежът Ви, България да се доближи до духа на общоевропейските демократични стандарти, ще доведе и до конкретни законодателни стъпки, които са описани в резолюцията.

С уважение,

Джоан Фриц,

Питър Гоф

Международен Прес Институт

РЕЗОЛЮЦИЯ

Съдържанието е базирано отчасти на “Принципите от Йоханесбург”, обнародвани от “Артикъл 19”; Списъка на принципите за поведение на професионалните журналисти и правото на информация, Принципите за свобода на медиите.

Българската медийна коалиция, в състав: Асоциацията на българските радио-разпространители, Българската асоциация на лицензираните кабелни оператори, Националната организация на кабелните оператори, СБЖ, Съюз на журналистите в България, Граждански форум “Свободно слово”, Център за независима журналистика, Асоциация на журналистите за Европейски съюз, Фондация “Програма Достъп до информацията”, Български хелзинкски комитет, Асоциация на частните радио- и телевизионни оператори; със съдействието на IREX-ProMedia – България, на среща в София на 29-30 април 1999 година с Международния прес-институт, “Артикъл 19”, Международната федерация на журналистите и Институт “Отворено общество”, и в присъствието на Съюза за свобода на изразяването и демокрацията към ЮНЕСКО, приеха

Резолюция, според която свободата на пресата и свободата на изразяване са основни права и са необходими за развитието на обществата.

Призоваваме българските власти основно да прегледат сега действащото законодателство, свързано със злоупотребите с информация и дезинформацията /в частност параграф 146, 147 и 148, във връзка с параграф 161 от Наказателния кодекс/.

Българското правителство трябва да съобрази българския Закон срещу дезинформацията с европейските демократични стандарти. Делегатите изразиха общо съгласие, че са неприемливи присъди като “лишаване от свобода” и “лишаване от граждански права”.

Паричните глоби трябва да бъдат разумни, пропорционални и съобразени с реалностите.

Подчертаваме,

- 1) че демокрацията зависи от правото на гражданите да участват пълноправно в политическия, икономическия и социален живот на обществото;
- 2) че възможността на обществото да упражнява демократичните си права, по-специално правото да избира и да държи отговорни публичните личности, зависи от наличието и спазването на други свободи, включително свободата на мнението, информацията и изразяването. Правото на гражданите да бъдат информирани изисква те да са запознати с решенията, взимани от органите, както и с начина, по който властите изпълняват задълженията си.

В тази връзка:

Призоваваме правителството на България да включи в Проектозакона за достъп до информация, следните принципи:

- 1) Всеки има правото да получава информация от обществените институции.
- 2) Трябва да се съблюдава основният принцип, че официалните документи са обществена собственост.
- 3) Държавата трябва да постанови в закон, ясно и подробно, типовете информация, защитена с цел опазване на националната сигурност и сигурността на обществото, и в също толкова ясни рамки на личната информация, да предпазва неприкосновеността на личния живот.
- 4) При изработката на всички закони, касаещи правото на достъп до информация, трябва приоритетно да се съблюдава общественият интерес за получаване на информация.
- 5) Трябва да бъдат определени съответни мерки, които да стимулират осъществяването на правото за получаване на информация. Тези мерки трябва да задължават властите, които откажат поискана информация, да посочат писмено мотивите си за този отказ, при това във възможно най-кратък срок /в законовия текст трябва да фигурират ясно упоменати срокове/. Също така трябва да се

предвидят механизми за проверка от страна на независим орган, на обосноваността на подобен отказ, включително и по съдебен ред.

6) Никой държавен служител не може да бъде съден, санкциониран, или понижен в длъжност заради това, че е подал информация на обществото или на СМИ, в случаите, когато информацията е дадена в интерес на обществото.

7) Информация, която е налице, трябва да бъде давана без забавяне при поискване, а всяка друга информация, която не е непосредствено достъпна, трябва да бъде давана възможно най-бързо /отново в срокове, изрично упоменати в закона/.

8) При веднъж разпространена информация, дори по незаконен път, всеки опит за осуетяване на последващото ѝ разпространение, ще бъде съобразен с правото на обществото да бъде информирано.

9) Законодателството, третиращо достъпа до информацията, трябва да обхваща всички обществени органи. В ограничен брой случаи, частни институции, които осъществяват обществени функции, следва да бъдат задължени да обнародват някои факти, които могат да засегнат обществения интерес:

- например въпроси за общественото здраве или околната среда. При никакви условия законодателството, третиращо достъпа до информация, не трябва да съдържа задължения за медиите.

Поддържаеме, че единственият приемлив способ за контрол върху СМИ е само-регулацията. Всяка намеса на официални институции в тази сфера може да доведе до злоупотреби и да благоприятства цензурата.

Декларираме, че следните принципи трябва да залегнат като основен стандарт за професионално поведение на журналистите, които събират, предават, разпространяват и коментират новини и информация, или описват събития:

1) Първото задължение на журналистите е придържане към истината и съблюдаване правото на обществото да научава истината. При осъществяване на това свое задължение журналистите трябва неотклонно да защитават принципите на свобода

при честното събиране и разпространяване на новини, и на правото на правдив коментар и критика.

В частност, журналистите трябва:

Да проявяват максимално висока степен на професионализъм и етика при събиране, обработка и разпространяване на новини и информация;

Да се съобразяват с необходимостта на гражданите от полезна, навременна и правдива информация, от която те се нуждаят, за да участват пълноценно в гражданското общество;

Да защитават принципите на свобода на информацията и правото на справедлив коментар и критична журналистика.

Международен прес-институт, Виена